

ІЛЬЧЕНКО Олена Олександрівна,
*студентка юридичного факультету,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Науковий керівник:*
ЧЕРНЕЛЯ Ірина Миколаївна,
*старший викладач кафедри англійської
філології, Національний університет
біоресурсів і природокористування
України*

МОВНА КУЛЬТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

У сучасному інформаційному просторі мова є не лише засобом спілкування, а й має місце інструменту впливу, маніпуляцій та захисту національної ідентичності. В умовах гібридної війни та інформаційної агресії проти України особливого значення набуває мовна культура, як чинник інформаційної безпеки. Володіння державною мовою на високому рівні, дотримання мовних норм та критичне мислення допомагають розпізнавати маніпуляції, фейки та пропаганду.

Мовна культура розуміє якість комунікації у суспільстві та його здатність протистояти дезінформації. Використання точних, логічних і зрозумілих формулювань сприяє поширенню правдивої інформації та мінімізує ризики маніпулятивного впливу. Водночас низький рівень мовної культури може бути використаний для спотворення реальності, сіяння паніки та підриву довіри до державних і суспільних інституцій.

1. Визначення мовної культури та її значення:

- Мовна культура – це сукупність норм і правил використання мови, що забезпечують ефективну комунікацію, точність вираження думок і здатність критично аналізувати інформацію.
- Мовна культура змінює ключову роль у зміцненні національної ідентичності та протидії інформаційним загрозам.

2. Вплив мови на інформаційні процеси та загрози:

- Мова є не лише засобом комунікації, а й інструментом впливу: її вибір у політичних, соціальних і воєнних інформаційних операціях.

Маніпулятивні техніки в інформаційному просторі:

- Використання евфемізмів для зміни сприйняття подій (наприклад, «спеціальна операція» замість «війна»).
- Деформація значущих слів і створення неологізмів з пропагандистською метою.
- Створення хибних наративів через повторення неправдивої інформації.
- Дезінформація та фейки збільшуються через низький рівень мовної грамотності та недостатній розвиток критичного мислення.

3. Мовна культура як засіб захисту від інформаційних атак:

- Людина, яка володіє високим рівнем мовної культури здатна аналізувати тексти, розрізняти душевні та раціональні аргументи, перевіряти джерела інформації.
- Висока мовна культура сприяє розвитку медіаграмотності, що є основою інформаційної безпеки.

- Навички критичного читання та розуміння контексту допомагають виявляти спотворення фактів у ЗМІ та соцмережах.

4. Способи підвищення мовної грамотності як інструменту інформаційної безпеки:

Освіта та просвіта:

- Включення курсів з медіаграмотності та критичного мислення до навчальних програм шкіл та університетів.
- Популяризація якісних джерел інформації та боротьба з псевдонауковими та маніпулятивними публікаціями.

Законодавчі ініціативи:

- Протидія мовної агресії, спрямованої на руйнування національної ідентичності.
- Регулювання діяльності медіа та соцмереж у контексті поширення фейкової інформації.
- Індивідуальна відповідальність:
- Розвиток навичок аналітичного мислення та інформаційної гігієни.

- Активне використання державної мови як чинника національної безпеки.

Висновки

Мовна культура є чинником безпеки інформаційного суспільства. Вона також розпізнавати маніпуляції, критично оцінювати інформацію та протидіяти дезінформації. У сучасному світі де інформаційні атаки можуть підірвати довіру та створювати соціальну напругу, високий рівень мовної культури забезпечує стійкість суспільства до зовнішніх загроз. Розвиток мовної грамотності та критичного мислення є ключовими елементами національної безпеки. Це завдання держави, освітніх установ та громадянського суспільства, яке можна реалізувати через освітні програми, популяризацію якісного контенту та боротьбу з фейковими новинами.

Тому можемо сказати що, мовна культура – це не лише засіб комунікації, а й інструмент захисту суспільства. Ваш розвиток сприяє формуванню свідомості громадян, здатних протистояти інформаційним загрозам та зберегти національну ідентичність.

Список використаних джерел:

1. Гриценко, П. ю. Мова і нація в сучасному світі. Київ: Наукова думка, 2018.
2. Головка, В. А. Інформаційні війни та безпека нації . Харків: Фоліо, 2020.
3. Лисенко, О. В. Медіаграмотність як засіб протидії дезінформації . Львів: Літопис, 2021.
4. Український інститут медіа та комунікації. Фейки та маніпуляції у ЗМІ: як їх розпізнати? –
5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019).